

Ellenőrzés/értékelés a Dalton-tervvel szervezett órákon (Matematika, kémia, magyar és történelem tantárgyak)

Az ellenőrzés-értékelés fogalom páros; második tagja az értékelés, vagyis azt jelenti, hogy ha értékelésre kerül sor, azt már megelőzi egy-egy ellenőrzési folyamat.

Jellemzői:

- Megmutatja, mit, milyen szinten sajátított el a tanuló vagy a tanulócsoport.
- Feltárja a hiányosságokat.
- Megmutatja, mi tanítható-tanulható jól és gyengén.
- Alkalmas a tanítási folyamat értékelésére.
- A teljesítmény összevethető.

A tanulók értékelésének legfontosabb mozzanata a megerősítés. A megerősítés értéke pozitív, ha a produkciót az értékelő elfogadta, jónak találta.

A negatív megerősítés-élmény azt jelenti, hogy a produkcióra reagáltak, de azt elvetették, vagy kritizálták.

Még ez a negatív megerősítés is jobb, mint mikor közömbösek vagyunk, vagy nem reagálunk. Egy Dalton-terv szerint tanító pedagógus minden órán értékeli, megerősít, segít - szükség szerint a csoportoknak és az egyéneknek is.

Az ellenőrzés formái Dalton-terv szerint:

Szóbeli felelés

Egyénileg

Egy kiadott penzum (általában 4 órára szól). A tanuló a penzum során feldolgozott feladatok értelmezésével, magyarázásával [\[N1\]](#) bármikor beszámolhat az elsajátított anyagról. (Pld. kör részei, tétel bizonyítása, kémiai kötések, stb.)

Csoport ellenőrzése

Az adott témában plakát, portfólió, kiselőadás készítése – amelyet a többi csoportnak bemutatnak. (Pld. kén és vegyületei, molekulák, grafikonok, magyarból: verselemzés leírása, életrajz, közben egyéni feleletek versből, egy témakörből, kedvenc leckém, motiváló választott leckém, stb.)

Ezek a számonkérések történhetnek az egész osztály előtt. (Ez az összevont osztályokban nagyon tanulságos, hisz a „kicsik” tanulnak belőle, a „nagyok” ismételnék.)

Önellentőrzés

Matematika, kémia: a megoldandó feladatok kidolgozva a tanulók rendelkezésére állnak.

Irodalom, történelem, nyelvtan: önálló javítás a megoldott lapokkal. Nem egyértelmű válaszok esetén tanári segítség.

Írásbeli ellenőrzés formái

Matematika, kémia:

Számadás: a tanuló a penzumok befejezése után - a feldolgozott feladatokból összeállított feladatlap megoldása során - számot ad arról, hogy milyen szinten tudta elsajátítani az anyagot. Ez általában öt feladatból áll, ahol az ötödik általában kompetencia-felmérésre előkészítő feladat. A feladatsor értékelése %-os teljesítmény, kijavítása során a tanuló dönthet arról, hogy elégedett-e az eredményével, vagy javítani szeretne (egy lehetősége van javításra). Aki 40% alatt teljesít, annak mindenképpen javítania kell, és nem mehet tovább az anyagban. (Ilyenkor esetenként már a délutáni korrepetálás is szükséges.)

A javítások után a tanuló képességeinek és saját elvárásainak megfelelő szinten tud teljesíteni.

Ezzel a következő munkával a témakör végén írt témazárók jó eredményt mutatnak.

Például 5. osztályban (ahol nevelőváltás is volt, és most kezdik a Dalton-terv szerinti tanulást):

Tanuló	Számadás %	Témazáró %
1.	100+100+100+98 Átlag: 99 96+78+96 Átlag: 99	87 97
2.	91+85+68+68+ Átlag 78 86+42+76 Átlag: 68	67 60
3.	76+56+72+77 Átlag: 87 75+90+62 Átlag: 75	72 65
4.	100+92+90+100 Átlag: 95 92+100+100 Átlag: 97	95 97
5.	84+62+40+75 Átlag: 62 66+42+86 Átlag: 64	67 65

Irodalom, történelem:

A penzumon jelölt írásbeli feleletek, pld. fogalmakból.

Több írásbeli munkára kapott egy-egy jegy.

Fogalmazások osztályozása.

„Okos feladatokra” ajánlott jegy.

A penzum megoldása során a visszacsatolás folyamatos.

Nyelvtan:

Több gyakorló feladat után egy-egy osztályozott tollbmondás.

Szabályok számonkérése - írásban/szóban/ munka közben/egyenként.

Rengeteg gyakorló feladatlap után vagy közben értékelt részek, vagy az egész teljesítmény értékelése.

Harmath Lajosné-Rapiné Tóth Anna
Szaktanárok
Általános Iskola Osló